

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 2 – ĐỀ 3**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10****BỘ SÁCH: CÁNH DIỀU****Thời gian làm bài: 90 phút****Đáp án đề 3****Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6(0.5đ)	Câu 7(0.5đ)	Câu 8 (0.5đ)
D	B	A	C	B	C	C	B

Câu 1(0.5đ)	Câu 2 (0.5đ)	Câu 3(0.5đ)	Câu 4(0.5đ)	Câu 5(0.5đ)	Câu 6(0.5đ)	Câu 7(0.5đ)	Câu 8 (0.5đ)
D	B	A	C	B	C	C	B

Câu 1: Những dấu hiệu KHÔNG cho biết văn bản trên là truyện ngắn?

- A. Nhân vật ít
- B. Dung lượng ngắn (gần 4 trang)
- C. Sự việc diễn ra chủ yếu ở một gia đình
- D. Phản ánh xã hội rộng lớn

Phương pháp giải:

Nhớ lại dấu hiệu nhận biết thể loại truyện ngắn

Lời giải chi tiết:

Dấu hiệu nhận biết thể loại truyện ngắn:

- Truyện ngắn chỉ chứa một biến cố cơ bản. Sự kiện ít, xung đột ít, cốt truyện thì đơn giản.
- Truyện ngắn có thời gian và không gian của câu chuyện phụ thuộc vào người kể, môi trường, hoàn cảnh câu chuyện.
- Truyện ngắn miêu tả nhân vật ở những khía cạnh nổi bật nhất.
- Truyện ngắn thường ít nhân vật, ít sự kiện phức tạp.
- Truyện ngắn được tạo dựng từ những chi tiết hết sức hấp dẫn, sinh động.
- Truyện ngắn thường có kết cấu bất ngờ đột biến, hoặc tương phản, hoặc liên tưởng.

→ Đáp án D (phản ánh xã hội rộng lớn là đặc điểm của thể loại tiểu thuyết)

Câu 2: Dòng nào nói lên thông tin từ nhan đề của tác phẩm?

- A. Đề tài
- B. Nhân vật chính
- C. Chủ đề
- D. Bức thông điệp

Phương pháp giải:

Đọc kỹ nhan đề tác phẩm

Rút ra thông tin từ nhan đề

Lời giải chi tiết:

Nhan đề: Bà lão lừa cho người đọc biết nhân vật chính của tác phẩm

→ Đáp án B

Câu 3: Nhân vật chính của truyện ngắn trên là?

- A. Bà lão lừa
- B. Hai mẹ con bà lão lừa
- C. Bà lão lừa, hai vợ chồng người cháu họ
- D. Hai bố con người cháu họ

Phương pháp giải:

Đọc kỹ tác phẩm

Đưa ra câu trả lời về nhân vật chính của truyện

Lời giải chi tiết:

Câu chuyện xoay quanh nhân vật chính là Bà lão lừa (cũng chính là nhan đề tác phẩm)

→ Đáp án A

Câu 4: Nội dung của đoạn mở đầu văn bản là?

- A. Cực nhọc và kí ức
- B. Bà lão chết trong mưa gió

C. Gia cảnh bà lão lòa

D. Bà lão lòa phải đi ăn xin

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn đầu tác phẩm

Rút ra nội dung chính

Lời giải chi tiết:

Nội dung chính của đoạn mở đầu tác phẩm: Gia cảnh bà lão lòa thông qua những chi tiết:

- Ở nhờ một đứa cháu họ, lấm phen cực nhục

- Hai mươi năm về trước, bà lão lòa này còn là người có của trong làng. Con trai bà bó chơi, nó phá, nó bán ruộng,...

....

→ Đáp án C

Câu 5: Nội dung nào sau đây nén nhiều sự việc (hàm súc) có khả năng phản ánh số phận của nhân vật như tiểu thuyết?

A. Bà lão lòa phải đi ăn xin

B. Gia cảnh bà lão lòa

C. Bà lão chết trong mưa gió

D. Cực nhục và kí ức

Phương pháp giải:

Đọc kỹ văn bản

Phương pháp loại trừ

Lời giải chi tiết:

Nội dung nén nhiều sự việc (hàm súc) có khả năng phản ánh số phận của nhân vật như tiểu thuyết là Gia cảnh bà lão lòa

- Trước đây, gia cảnh bà lão thuộc dạng khá nhưng vì người con ăn chơi nên bà mới ra cơ sự như vậy

- Trong thời gian còn giàu có, bà năng làm việc thiện, giúp đỡ những kẻ nghèo khó

- Sau này, khi túng quẫn phải ở cùng gia đình người cháu, tất cả sự đau khổ của bà lão mới thực sự bắt đầu

→ Đáp án B

Câu 6: Đoạn có chứa nội dung Cực nhọc và kị ức sử dụng thủ pháp nghệ thuật chính nào? Để làm gì?

- A. Đối thoại để làm nổi bật bản chất của người cháu dâu
- B. Tái hiện hồi ức để làm nổi bật tấm lòng nhân hậu của bà lão
- C. Đối lập tương phản để khắc họa nỗi cực nhọc hiện tại của bà lão
- D. Đối thoại để làm nổi bật tình cảnh cơ cực của vợ chồng người cháu họ

Phương pháp giải:

Xác định đoạn có nội dung Cục nhục và kí ức

Phát hiện thủ pháp nghệ thuật được sử dụng trong đoạn đó

Rút ra kết luận về tác dụng của thủ pháp nghệ thuật đó

Lời giải chi tiết:

Đoạn có chứa nội dung Cục nhục và kí ức sử dụng thủ pháp nghệ thuật chính:

Đôi lập tương phản

Tác dụng: để khắc họa nỗi cực nhục hiện tại của bà lão

→ Đáp án C

Câu 7: Các sự việc trong tác phẩm được sắp xếp theo trình tự nào?

A. Thời gian

B. Không gian

C. Hiện thực, hồi ức đan xen

D. Tất cả các ý trên

Phương pháp giải:

Đọc kĩ văn bản

Chú ý cách sắp xếp các sự việc trong tác phẩm

Lời giải chi tiết:

Trình tự sắp xếp các sự việc trong tác phẩm: Hiện thực, hồi ức đan xen

→ Đáp án C

Câu 8: Dòng nào nói lên cảm hứng bao trùm toàn tác phẩm?

- A. Phê phán người cháu dẫu tệ bạc
- B. Xót thương cho bao kiếp người cơ cực
- C. Ngợi ca tấm lòng cậu bé (con trai người cháu)
- D. Lên án người con trai của bà lão lòa

Phương pháp giải:

Đọc kỹ tác phẩm

Rút ra kết luận về cảm hứng bao trùm

Lời giải chi tiết:

Cảm hứng bao trùm toàn tác phẩm: Xót thương cho bao kiếp người cơ cực mà cụ thể ở đây là số phận của bà lão lòa

→ Đáp án B

Câu 9: Phân tích lời nói, hành động người cháu họ của bà lão lòa khi vợ kêu đau bụng, khi bà lão lòa ở ngoài đê trong mưa cho đến sáng hôm sau để thấy được bản chất con người này

Phương pháp giải:

- Liệt kê lời nói, hành động của người cháu họ
- Phân tích để rút ra kết luận về bản chất con người này

Lời giải chi tiết:

- Lời nói, hành động của người cháu:

+Kìa! Thằng cu! Tao bảo thế nào...? Không bỏ bếp đậy mà ra đất bà về à? Ông lại đét cho bây giờ.

+ Đẻ tao đi nướng hòn gạch mà chườm bụng vậy. Rõ khổ chưa?

+ Chết chưa! Biết làm thế nào bây giờ? U mày đau bụng, kêu rối rít lên, làm tao cũng quên bẵng đi mất...

+Nghĩ đến cái chết của bà lão lòa ở ngoài đầu đê- tình cháu đối với cô- bác đánh giậm rùng mình, rợn tóc gáy.

+ Dẻ bà lại không biết lần mò đến một cái quán nào đây mà ăn hay sao...?

+ Chao ôi! Bước vừa đến nơi thì bỗng bác ta rú lên một tiếng, trợn mắt rít răng mà ngã phục xuống...

- Phân tích: Tác giả khắc họa nhân vật qua lời thoại, hành động, suy nghĩ...

→ Làm rõ con người chân thật, mộc mạc, thương người: lo lắng cho vợ, cho bà cô họ; nhiều lần nhân vật này phải tự trấn an mình, tự lảng đi... rất lo lắng cho bà cô già mù lòa đang ở ngoài đê, dưới mưa

→ Tình thương bị nghèo đói che khuất... cái đói, nghèo chưa thể bào mòn nhân tâm của người nông dân

Câu 10: Em hãy viết tiếp câu chuyện về 3 nhân vật trong gia đình người cháu họ sau khi người chồng rú lên một tiếng, trợn mắt rít răng mà ngã phục xuống ngoài cánh đồng (khoảng 5-10 câu)

Phương pháp giải:

Dựa vào trí tưởng tượng và sắp xếp sự kiện câu chuyện của bản thân

Lời giải chi tiết:

Học sinh tự làm (gợi ý: phát triển sự việc phù hợp với tính cách nhân vật hoặc có sự chuyển biến tính cách... Cần hướng về tính nhân văn)

PHẦN II. VIẾT**Câu 1:**

a. Chỉ ra nét tương đồng và khác biệt ở 2 bức ảnh trên và đề xuất một chủ đề liên quan tới hai bức ảnh

Phương pháp giải:

Quan sát kĩ 2 bức ảnh

Rút ra nét tương đồng và khác biệt ở 2 bức ảnh

Đề xuất một chủ đề liên quan tới hai bức ảnh

Lời giải chi tiết:

- Nét tương đồng và khác biệt

+Ảnh 1: Cảnh đối lập giữa 2 đứa trẻ: giàu và đói nghèo

+ Ảnh 2: Bé trai chết bên bờ biển

+Tương đồng: cùng đề cập đến nỗi khôn khổ bất hạnh của những đứa trẻ

- Đề xuất chủ đề: Học sinh tự làm (ngôn từ ngắn gọn, hướng vào bản chất của vấn đề)

b. Bức ảnh nào gây nên cảm xúc mãnh liệt ở em? Yếu tố nào gợi lên cảm xúc đó?

Phương pháp giải:

- Chọn một bức ảnh mà bản thân cảm thấy có cảm xúc mãnh liệt
- Đưa ra yếu tố gợi lên cảm xúc đó

Lời giải chi tiết:

- Học sinh tự lựa chọn
- Nêu yếu tố gợi cảm xúc cần logic với bức ảnh đã lựa chọn và phù hợp với văn hóa dân tộc, tính nhân, nhân loại.

Câu 2: Viết bài văn**Phương pháp giải:**

Sử dụng những kiến thức đã học và kinh nghiệm của bản thân để hoàn thành yêu cầu

Lời giải chi tiết:**Đề 1:**

- Về nguồn gốc bức ảnh số 2: Cậu bé 3 tuổi người Syria bị chết đuối vào ngày 2/9/2015 ở Địa Trung Hải. Hình ảnh em nằm chết đã lên trang đầu của báo chí toàn cầu. Em cùng gia đình là những người tị nạn Syria đã vượt biên đến Châu Âu giữa cuộc khủng hoảng tị nạn Châu Âu.

- Xác định luận đề: Di dân đến Châu Âu		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0.25	- Giới thiệu nguồn gốc bức ảnh

		- Đánh giá khái quát của người viết
Thân bài	2.00	<p>Gồm các ý chính (từ 2 luận điểm trở lên)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Làm rõ cách hiểu, hiện trạng của di dân (có dẫn chứng) - Phân tích nguyên nhân, tác hại, hệ lụy của việc di dân <p>+ Vì sao người dân lại chọn cách nhập cư trái phép/di dân?</p> <p>+ Gây ra những cái chết trên hành trình di dân</p> <p>+ Giải quyết vấn đề về người tị nạn</p> <p>+ Gây ra các vấn đề về an ninh cho nước sở tại</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quan điểm người viết trong đề xuất giải pháp nhân đạo <p>+ Về phía những người di dân</p> <p>+ Hành động nhân đạo của nước sở tại có người di dân tới (lập luận + dẫn chứng xác thực; dùng yếu tố biểu cảm)</p>
Kết bài	0.25	<ul style="list-style-type: none"> - Vai trò của tổ chức, hành động nhân đạo với người di dân - Nhận thức, hành động của bản thân
Yêu cầu khác	0.25	<ul style="list-style-type: none"> - Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại (nghị luận) - Diễn đạt rõ ý; lập luận logic; suy luận, bình luận phù hợp với văn hóa dân tộc...

Đề 2:

Truyện ngắn *Bà lão lừa* tái hiện cho ta ngay từ đầu thời khắc tăm tối, ê chề trong phận sống nhờ của nhân vật cùng tên - là người cô họ của bác đánh giậm. Lần hồi sau đó, tác giả đưa ta trở về với quá khứ khi bà lão còn giàu có, bà đã “*giúp đỡ kẻ nghèo khó; trong họ ngoài làng, nhiều người đã được nhờ bà*” thế nhưng “*đến khi gặp bà bước khốn cùng thì chẳng ai thương cả*”. Tác giả cũng cho ta biết rằng ngày trước bác đánh giậm “*đã nhiều phen giữa tay nhận lấy đồng tiền cứu giúp của bà*” nên bây giờ “*đành cắn răng, vuốt bụng, nhắm mắt*” nuôi bà trong lúc hoạn nạn với nỗi niềm biết bao “*xót ruột khi bà lão lừa rò ngòi vào mâm, cướp cơm của vợ, của con nhà bác*”. Quay ngược thời gian như vậy, nhà văn đã cho ta một cái nhìn toàn diện hơn về cuộc đời bà lão lừa; đồng thời ông cũng nhấn mạnh thái độ lên án, phê phán đối với cuộc đời này. Một quá khứ tử tế, ăn ở phúc đức nhưng đổi lại chỉ là một hiện thực cay đắng : con trai ăn chơi, phá của đến nỗi “*bán ruộng, cầm nhà*” khiến bà thành tật nguyên, nghèo khổ và đứa cháu họ vô ơn bạc nghĩa đối xử với ân nhân của mình không ra gì. Hiện tại bà cụ chẳng gặp lành dù ngày trước đã ăn ở rất hiền lành, hiện tại người ta vong ân dù quá khứ vốn chịu nhiều ơn cứu giúp của bà – những đối nghịch thời gian đi kèm với nghịch lí cuộc đời khiến câu chuyện cứ ám ảnh chúng ta mãi.

Trong diễn tiến cuộc đời cơ cực của bà lão tội nghiệp chịu cảnh tật nguyên sống nhờ nhục nhã bỗng xuất hiện ba câu chuyện nhỏ về những hành động nhân đức của một người phụ nữ : thấy người ăn mày lụ khụ đến xin ăn bị mấy con chó “*nhảy xổ ra cắn xa xa*”, bà đã “*quát thẳng nhỏ ra mắng chó, dắt ông ăn mày vào thết một lưng cơm*”; trước gia cảnh bác nhiều B. vợ chết, nhà bị hỏa hoạn, đàn con nheo nhóc, đói kém, bà đã “*cởi hầu bao, lấy ra một cuộn giấy bạc*” đem cho; và cuối cùng trước cảnh đau xót của một người phụ nữ phải bán con để mong cứu chồng bệnh liệt giường liệt chiếu đã hơn nửa tháng, bà cũng đã cho năm đồng về lo thuốc men cho chồng mà không phải bán con. Đến cuối cùng Vũ Trọng Phụng mới cho ta biết hóa ra đó chính là bà lão lừa tội nghiệp

bây giờ. Ba câu chuyện nhỏ về sự phúc đức để góp phần làm rõ một nghịch lí : bà đã từng rất tử tế với người không ruột thịt thân thích, bà đã từng động lòng trắc ẩn trước bao số phận vật vờ tận đáy cuộc đời; song giờ đây, người thân thích ruột rà không mấy may động lòng xót xa cho thân già tật nguyên cô độc của bà, nhẫn tâm tàn tệ với bà hơn cả với người dung nước lã, đay nghiến chà đạp lên thân phận sống nhờ đầy nghịch cảnh bà đang phải chịu. Trần thuật với kết cấu “truyện lồng trong truyện”, Vũ Trọng Phụng đã dựng lên sự đối lập gay gắt giữa quá khứ và thực tại, giữa thiện tâm và ác tâm, giữa vị tha và ích kỉ để phê phán sự bội bạc, bất nhân của người đời và tố cáo cái nghèo làm nhân cách con người dần thảm hại như nó.

Loigiaihay.com